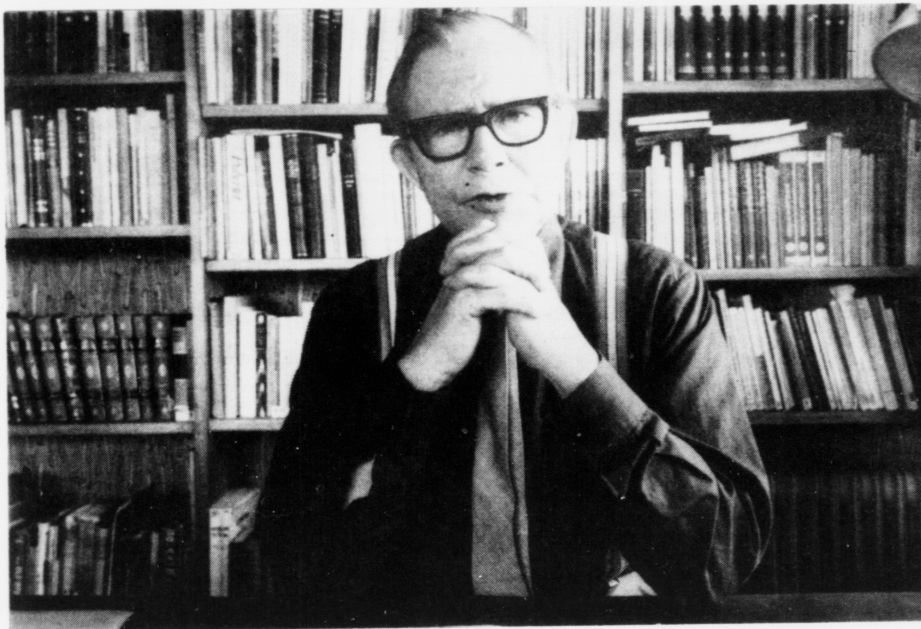

Heðin Brú

oynni, har hann var føddur og vaks upp.

Heðin Brú hevði nomið málið hjá foreldrum sínum og bygðafólki sínum. Hann hevði nomið tað, og hann læt okkum onnur fáa tað. men samfelagnum, tey vóru partur av, tók hann ikki heilhugaður undir við. Bara hann, sum sjálvur er væl fyrri ella hann, sum kemuruttanifrá, fer at romantisera bygðasamfélagið. Heðin Brú kendi tað, var vaksin upp í tí, kendi tess dygdir og lýti. Hann visti av royndum, at tey, sum á ymsan hátt vóru illa fyrri — gomul, sjúk og fátæk — kundu falla í vanrøkt í hesum samfelag. Hetta, saman við teimum ákoyringum og tí andaligu kjøfestu, sum Háskúlin í Føroyum og javnaðarrørslan góvu honum, skaptu hansara samfelagsliga støði og politisku hugsan. Hann kom at vera ímillum teirra, ið vildu skapa eitt samfelag, har einki pláss var fyrri búravnum, knokkhuldum ella einum Mattasi á Fjørusandi. Ein frukt av hansara samfelagsliga støði og politisku hugsan er bókin Leikum Fagurt, sum er nakað sjáldsamt í Føroyum, ein speisk politisk skaldsøga, sum m.a. avdúkar, hvussu grammar privatkapitalistiskar kreftir royna at fáa politiskt vald við at blása í tann tjóðskaparliga lúðurin, ikki tí at tær meina nakað við hesum, men tí tær brúka tjóðskapin sum agn og sum taktiskt snildarráð. Tað var krút í hesi bókin. So nógv krút, at hon fekk ikki komið út fyrr enn mong ár, eftir at hon upprunaliga var skrivað.

Hjá Heðini Brú var tað um at gera at vera við til at skapa eitt samfelag, har einki pláss var fyrri undirkúging og fyrri hesi »helvitisurt«, sum hann kallar vesældómin. Men líka so umráðandi var tað fyrri hann,

at menniskjað átti at kunna sleppa úr gerandisdagsins og umheimsins hafti. »Lat ikki gerandisdagin ovklyvja teg«, sigur hann einastaðni. Lykilin hjá honum eru hesi trý orðini: *at vera sær*. Hvat meinir hann við hesum? Jú, menniskjan má sleppa at vaksa, at definera seg sjálva, óheft og óskerd av øllum fyligranum, happarum og illbirtlum. Hann nemur her við umstøðurnar hjá øllum menniskjum og — serstakliga — gróðrarlikindini hjá øllum skapandi menniskjum. Og fáur hevur sum hann lýst hesar umstøður, allarbest í søguni Einsamallur á Lítlu Dimun.

Heðin Brú hevur — á so mangan hátt — verið við til at steinsett tað tún, sum vit feroingar í dag ganga á. Tá ið hetta verður sagt, verður fyrst og fremst hugsað um tvey ting. Annað er hansara samhugi við teimum, ið altið koma at detta niður ímillum skins og hold, um bara frumskógarlógin skal valda. Og hitt er hesin brunnurin av orðum og vendingum, sum hann fekk frá farnum ættarliðum, og sum hann — rummiskur — hevur latið komandi ættarliðum upp í hendur. Tað ber als ikki til at meta um tann týðning, hann hevur havt fyrri tey, sum fáast við at skriva á føroyskum. Sjálvur veit eg um fólk, sum kenna tað sum eina skyldu at granska bókur hansara, nakað sum at ganga í skúla — fyrri at varðveita og brýna málsins amboð. Fyri hetta eru vit honum ómetaliga takksom. Eingin ivi er um, at tann ávirkan og tann týðningur, hann hevur havt, røkka út um verandi ættarlið inn í ta ókendu framtíðina, sum eitt tíðartræ, ið fer at standa grønt, tá ið mangt annað er fokið og fúnað.

Hanus Andreassen

Spurin eygu

Hans Jacob í Stovuni
eitt barn við spurnum eygum
lítandi móti fjallarøðunum
inntonktur eystur í hav
kom tá sum av sær sjálvum
eitt skálkabros tú ei visti av.

Standandi hugsunarsamur
mitt í tí gomlu tíð
grannsiggin sást tú ta nýggju
langtandi vildi tú sleppa
nýta tín mátt og títt lív
um enn tað kostaði møði og stríð.

Sum allir teir, ið undan fóru,
vart tú ein allahanda maður,
tíni vóru fjallið og hagin
fyrri tær tók alt við lívið,
tá vart tú spakur og eygnahagur
sankaði upp í fullar tægur.

Steinbjørn B. Jacobsen

Sinnið fult av skapartrá

Tú visti
at tað var torført at vera skald
og skriva um heimin
torført at vera menniskja
og liva í heiminum

tú visti
at tað, at vera einsamallur
var at vera skald

og

at tann dagin tá ið alt er í lagi
í allari verðini
hevur skaldið ikki longur ilt.
Men tá er skaldið
ikki longur skald.

Tú visti
at vóru beitini nóg loðin
so ríviligt var fyrri kjaftin
vórðu kálvarnir settir í tjóður

og tú visti eisini
at takkarlønin, rossið fekk
fyrri várknossið
var bokslið um skortin.

Kortini tók tú hamar og meitil
fór at høgga í stein.
Sinnið fult av skapartrá
tí neyðin gjørdi eygað gløgt
og hugan viðkvæman.

Martin Næs